

Előfizetési árak:

Egész évre · 20 kor. — fill.
Félévre · 10 > — >
Negyedévre · 5 > — >
Egy óra · 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tendő.

Kéziratot

vissza nem adunk

Elsikkasztott törvényjavaslat.

Pécs, 1900. október 15.

A megrendelések gyűjtéséről szóló n. n. vigéctörvényjavaslat tárgyalása alatt Barabás Béla rámutatott arra a furcsa körülményre, hogy a képviselőház ezélt hét esztendővel már foglalkozott egy hasonló tárgyú javaslattal, mely a vándoripart és a házalást volt hivatva szabályozni. A képviselőház ezt a javaslatot letárgyalta, harmadszori felolvasásban is elfogadta és 1893. november 10-én átküldte alkotmányos tárgyalás végett a főrendiháznak. Ezóta ennek a javaslathoz nyoma veszett, a főrendiház sem nem tárgyalta, sem vissza nem küldte — egyszerűen elsikkadt.

Kérdést intézett e tárgyban Barabás Béla és másnap Rátkay László a kormányhoz, hogy mi lett ezzel a törvényjavaslattal s miért nem eszközölte annak tárgyalását a főrendiházzal? A kérdésre a kormány nem válaszolt s csak a képviselőház alelnöke jelentett ki annyit, hogy a javaslat áttétetett a főrendiházhoz s ezzel a Ház minden további ingerenciája a javaslathoz nézve megszűnt, legfőleg az azt teheti, amit meg is tett, hogy az ülés végén jelentést tesz az el nem intézett, vagy folyamatban levő ügyekről.

Nos hát ez a fölfogás, a melyet a kormánypárt is viharosan helyeselt, gyönyörű világításba helyezi a parlament szuverénitását. A nemzet képviselőiből alakult törvényhozó testület a legnagyobb komolysággal végig tárgyal egy törvényjavaslatot, azt az ország törvényei közé iktatni elhatározza, aztán többé semmi köze hozzá, hogy a törvényhozás többi faktora mit szólnak hozzá, vagy hogy egyáltalán szólnak e hozzá valamit.

A főrendiháznak joga van a képviselőház által elfogadott és hozzá átküldött bármily javaslatot visszavetni, de tárgyalás alá venni s abban határozatot hozni mulhatlan kötelessége. Hogy ezt a kötelességet a fennforgó esetben elmulasztotta, abban nem is annyira a főrendiház, mint annak vezetősége a vétkes, mert ha ez a kérdéses javaslatot tárgyalás végett előterjeszti és napirendre tűzeti, akkor bizonyára le is tárgyalta volna a főrendiház is. Az elnökség azonban ezt bizonyára nem a saját jószántából mulasztotta el, hanem a kormány ingerenciája folytán, a

melynek érdekében állhatott, hogy abból a javaslatból törvény ne váljék.

Egyedül a kormány vonható és vonandó tehát felelősségre azért, hogy a kérdéses javaslat elsikkadt s a képviselőháznak annak elfogadásában megnyilvánított akarata törvényerőre nem emelkedett. S ez a felelősség annál súlyosabban terheli a kormányt, mert ha a képviselőház által elfogadott javaslatok ilyen eltemetése, a törvényhozás másik faktora elől való ilyen elvonása megengedett dolog volna, akkor a kormány lenne föltétlen ura a parlament akaratának, a melyet érvényesíteni csak akkor engedne, a mikor neki tetszik.

Ha már az ilyen dolog büntetlenül megeshetik az olyan javaslattal, a melyet a kormány kezdeményezett s a király előzetes beleegyezésével terjesztett a törvényhozás elé, milyen sors várna az olyan javaslatokra, a melyek egyes képviselők, vagy pártok kezdeményezésére nyertek többséget a képviselőházban? Ezekből törvény sohasem lenne, mert ha meg is lenne rá a kilátás, hogy azokat a főrendiház is elfogadja, sőt a korona is szentesíteni hajlandó, a kormány egyszerűen nem tűzethet napirendre azok tárgyalását a főrendiházban, vagy mert az a hozandó törvény talán feszélyezné, vagy egyszerűen sértett hiúságból, mivel a kezdeményezés nem ő tőle indult ki.

Arra különben nem képzelhető eset a világ bármely más parlamentjében, hogy a kormány a törvényhozás retortái között bedögleszteti iparkodjék olyan javaslatot, a melyet a korona beleegyezésével maga terjesztett elő és fogadtatott el saját többségével a képviselőházban. Ilyen törvényhozási abszurdum csak a mi parlamenti életünkben fordulhat elő, mert csak a mi parlamentünk és parlamentáris kormányunk az, a melynek nincsen szuverén akarata s a melynek minden határozata csak egy érvényesülhet, ha azt érvényesíteni a kedves osztrák szövetségesek megengedik.

Hisz annyi máris kiderült, hogy a kérdéses esetben a képviselőház által elfogadott javaslatból törvény azért nem lehetett, mert kormányunk arra nézve az osztrák kormánnyal a viszonyosság tekintetében nem tudott megegyezésre jutni. Gyarmati helyzetünk a gazdasági közönségben ugyanis olyan lealázó helyzetbe

juttatta a törvényben önállónak mondott magyar államot, hogy még a házalók üzelmének sem vethetünk gátat, ha abba Ausztriának beleegyeznie nem tetszik.

Nos 1893-ban Ausztriának nem tetszett beleegyeznie a házalók megrendszabályozásába, mert a megrendszabályozandók túlnyomó része az osztrák ipar selejtes termékeit akasztotta a magyar fogyasztók nyakába s így törvény sem lehetett abból a javaslatból, a melyet a korona is, a képviselőház is elfogadott már. Mivel ilyen körülmények között a kormány sem szivhatta vissza nyíltan a javaslatot, a melylyel a képviselőház határozata folytán többé szabadon nem rendelkezhetett, hát szépen bedöglesztette utközben azzal, hogy a főrendiházban nem tűzette ki tárgyalásra.

Ki biztosít most arról, hogy a jelenleg tárgyalás alatt álló vigécjavaslat is nem fog hasonló sorsban részesülni? De ha lesz is törvény ebből, azt biztosra vehetjük, hogy az igazságügyminiszter által kilátásba helyezett az a törvényhozási intézkedés, a melynek célja a most megalkotandó törvény végrehajtását a külföldiekkel szemben biztosítani, — soha megszületni nem fog.

Hasztalan mondja a mi törvényünk, hogy a vigéc által közvetített ügylet érvénytelen, az osztrák bíróság föltétlenül marasztalni fogja a magyar vevőt s a magyar bíróság föltétlenül végre fogja hajtani az osztrák ítéletet. — Olyan törvény hozatalába az osztrák kormány sohasem fog beleegyezni, a mely feljogosítja a magyar bíróságot a végrehajtás megtagadására, ha az osztrák ítélet ellenkezik a mi törvényünkkel. Jól tudja ezt Plósz Sándor is, meg az egész magyar kormány, mert ha ennek lehetetlen voltáról eleve meggyőződve nem lennének, hát már most belevették volna a vigécjavaslatba azt az intézkedést, hogy az ebbe ütköző külföldi ítéleteket a magyar bíróságok nem tartoznak végrehajtani.

Most tehát csak ígérgetik azt, amiről előre tudják, hogy teljesíteni nem lesznek képesek, mert az ellenkezik az osztrák érdekekkel s nálunk az a döntő, az az uralkodó, akármit mondjon is a magyar kormány s a magyar törvényhozás.

A BÉKA!

A BÉKA boltos tisztelettel értesíti a t. hölgyközönséget, hogy raktáron vannak szép, ujdívatú női ruhaszövetek, flanellek, selymek, zéphír és barchetek, továbbá vászon, kanavász és chiffonok.

Ágyterítők, függönyök, szőnyegek, selyem- és cashmir-paplanok és menyasszonyi kelengye. — Mődjában áll tehát mindenkinek az őszi és téli saisonra szükségletét kevés pénzért a BÉKA-nál fedezni. Irgalmasok-utca 10. Saját házában.

— Nagy raktár valódi angol férfi-szövetekben a legújabb és legjobb minőségben. —

Jegyzők gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1900. okt. 15.

A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete tegnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését Pestmegye székházának nagytermében. A közgyűlésen mintegy 200 jegyző vett részt.

Az elnöki tisztet *Kunze Imre* töltötte be. A tárgysorozat első pontja az elnöki jelentés volt, amelyből kiemeljük a következőket:

A jelentés mindenekelőtt örömmel emlékezik meg a közigazgatási tanfolyamok föllátásáról; az egyletnek régi óhajta volt a községi és körjegyzői állás minősítésének emelése. E tárgyban fölterjesztést is intézett a belügyminiszterhez, a mely azonban nem részesült kellő méltatásban, mert a közigazgatási tanfolyam szervezete nem felel meg teljesen azoknak a várakozásoknak, amiket a jegyzők a törvény megalkotásához fűztek. — A jelentés ugyan, a míg az intézmény kipróbálva nincs, nem akar tüzetes bírálatot mondani, annyit azonban már ma kijelenthet, hogy a tanfolyamok tanulmányi időtartamát kevésnek tartja a tananyag földolgozására. A fölvetel föltételei között sajnos — nélkülözi az érettségi vizsga sikeres letételének igazolását. Az előadói állások mai szervezetét sem tartja kielégítőnek. Tartja a közigazgatást oly fontos tudománynak, hogy annak tanítását megfelelő idővel rendelkező szakőrökre, nem pedig más foglalkozás fáradságai által kimerített egyénekre óhajtott volna bízni, s így célszerűbbnek tartotta volna, ha a mostani községi közigazgatási tanfolyamok helyett *valóságos közigazgatási tanfolyamok*, illetve szakiskolák létesítettek volna, állandóan rendszeresített előadásokkal s e tanfolyamok sikeres bevégezése jogosított volna bármely közigazgatási állás elnyerésére. Mindamellét jóleső örömmel ismeri el a jelentés a kezdeményező lépést, s bizik a kormányban és törvényhozásban, hogy nem fog elzárkózni a tanfolyamoknak kiterjedtebb alapokon való fejlesztésétől, ha jelenlegi szervezetükben nem felelnének meg rendeltetésüknek.

Hogy ezt a közigazgatás érdekében tett első lépést mikor követi vajjon a második,

erre felelni senki sem tud. A parlament tevékenységét fontos ügyek foglalkoztatják s ezért egyhamar nem remélhető a közigazgatási rendszer hiányainak orvoslása. Pedig ezek a hiányok mindinkább szembeötlők, s évről-évre kirívóbbakká válnak. A jegyzői állás és megélhetési viszonyainak bizonytalansága, a nyugdíj-ügy rendezetlensége, a rendelkezésre álló munkaerő elégtelensége mind-mind kiálló bizonyosságai a helyzet tarthatatlanságának. A miniszterelnök ugyan a Háznak egyik tavaszi ülésén megígérte, hogy addig is, míg a közigazgatás általános rendezése bekövetkezik, törvényhozási és adminisztratív uton teendő intézkedésekkel fogja egyszerűsíteni a közigazgatást s ugyanekkor kijelentette azt is, hogy javaslatait előzőleg szaktanácskozmány elé fogja terjeszteni. Azóta semmi hír e javaslatokról.

Végül megemlékezik a jelentés arról, hogy az egylet 1880-ban szervezkedett s így fennállásának 20. évét az idén töltötte be. Nagy közönyt, sokszor kicsinyléssel, a fölreértések óriási özönével kellett az egyletnek megküzdenie fennállása óta, de annyi viszály és majdnem leközdhetetlen látszó akadályok, alig kiegyenlíthető ellentétek dacára az egylet él, él ifjú erőben, mindinkább erősödve, izmosodva a kartársak bizalmában, a közvélemény becsülésében.

A közgyűlés a jelentést egyhangúlag elfogadta s *Fodor Jenő* indítványára elhatározta, hogy *Kunze Imre* elnököt az egylet örökös diszelnökévé választja s nevére 1000 koronás alapítványt tesz az Erzsébet árvaházi alapjára.

A pénztári számadások tudomásul vétele és a jövő évi költségvetés megállapítása után hosszabb vita indult meg az árvaházi alapra gyűjtött összeg miként való elhelyezése dolgában.

A választmány javaslata az, hogy lekessék a pénzt állampapírokba.

Csizmadia László, *Fülöp Gábor* és *Szegedy Albert* a választmány javaslatát pártolták, míg *Záhonyi János* valamely pénzintézetnél való elhelyezés mellett kardoskodott.

A közgyűlés a választmány javaslatát fogadta el.

A választmányi ülés határozatából kifolyólag *Uszkey Bálint* főjegyző azt indítvá-

nyozza, hogy a közigazgatás egyszerűsítése végett irjanak fel a törvényhozáshoz és a kormányhoz, mert a jegyzők állapota immár tarthatatlan és tarthatatlan.

Dobos Gábor a közigazgatás radikális újjászervezését kívánja, mert a közigazgatási teendők folytonos foltozgatásától semmi jót sem remél.

Záhonyi János a jegyzők rengeteg munkájáról panaszkodik, folyton újabb és újabb terhek nehezedenek a vállakra, anélkül, hogy kellő munkaerőről gondoskodva lenne. A rendbirságok azonban napirenden vannak.

Moravek Gusztáv, *Apor János* és mások felszólalásai után a közgyűlés elfogadta a választmány előterjesztését.

A vármegyei egyletek néhány jelentékelőbb indítványának letárgyalásával ért véget a közgyűlés.

Hirek.

Pécs, 1900. október 15.

A csuda.

Szolid dráma 2 felvonásban.

A történet színhelye: megyénk egyik nagyobb községe.

Jancsi. Földbirtokos, a mi nem rossz foglalkozás. Különös ismertető jele: nagyon szereti a feleségét.

Miska. Lódoktor. Az összes állati tudományok tudora. A vizet ugyan megiszszja, de ez nála eseményszámba megy.

Juliska. Jancsi felesége.

Juci. Cselédeány.

Bimbó. Bivalybika.

I.

Történik a vásártéren. A vásáros nép mint méhraj tolong. Óriási zsvaj. Közbe-közbe egy-egy kurjantás. Szóval: fülsiketítő zaj.

Jancsi: (Meglátja Miskát, a mint ép egy lovat tapogat gyöngéden). Szervusz Miska! Jó, hogy találak!

Miska: Szervusz komám! No, mi kéne?

Jancsi: Te, a házidoktor bivalytejet rendelt az asszonynak, oszt' meg akarom lepni.

csak az *„Otthon”* kávéházban láttam. Uton-utfélem látni. Sőt vörös barnás boritékját az egyszerű, de izléses fölírásával mindenféleképpen utánozzák. Dohány- és gyufatartóra, könyvjegyzékre; különben nem lehetetlen az sem, hogy az utóbbit az élelmes kiadó csináltatja lapjának reklámul. A német — az praktikus, ilyenféle kitelik tőle.

A strassburgi *„Stadt-Theater”*-ban időnkint elszász-lotharingiai előadást is tartanak. Hát ez mi lehet — kérdezik olvasóim. Hja, ez a német hódító művellet egyik finom fogasa. Ugyanis a német kormány kedvezni akar az elszászoknak, teledtetni akarja velük a francia fönnhatóságot, tehát a tőzsgyökere elszászok részére, az ő kiejtésük szerint szini előadást tartanak havonként egypárszor, melyet aztán nagy betűkkel hirdetnek, hogy elszász-lotharingiai előadás. De ezt ember legyen, ki megértse az elszászon kívül. Olyan elferdített dialektusban megy ez. Idegennek nem is ajánlják a megnézését. Akár csak kínai nyelven beszélnének.

Óvatosan reá vittem egy-két idevaló tőzsgyökere öreg emberrel a beszélgetést arra, hogy mikor volt jobb, most-e, vagy a francia fönnhatóság alatt? Nagyon sokan vannak még, kik visszakívánják — persze csak titokban a francia érat. De az új nemzedéket már részben meghódította — legalább is külsőleg — magának a német, a ki nagy rendet hozott be. Meg is látszik. 30 év alatt ugyancsak törekedett a német kultúrával hódítani e helyen. Egy egész új városrészt teremtett. Szinte látszik, hogy erejének nagy részét e helynek szenteli. De azért óvatosan cselekszik. A régi

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Strassburgi apróságok.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Irta: Rónaky Kálmán dr.

Strassburg, 1900. okt. 11.

Utunkban sok mindent megteszünk, mit különben otthon mellőznénk. Minden utas többé-kevésbé egy kissé ekszcentrikus lesz. Legyen tehát ebből az ekszcentrikusságból egygyel több.

Mit gondolnak, hol irom én e sorokat? Ne gondolják ám, hogy kényelmesen berendezett szállodámban, dehogyan is. Hanem kelt ezen levelem a strassburgi híres székesegyház — a *„Münster”* — tetején. Még pedig egy tancerem nagyságu helyen, mondhatom, egy kis virágos kertben. Mert ott fönn 66 méter magasságban, 330 lépcső megjárása után szinte elcsodálkozunk, midőn kijutunk a szabad ég alá, hogy mily kényelmesen berendezett helyen vagyunk. Még egy kisebb családnak való lakás is van itt. Egyik ember jó a másik után ide föl, hogy áttekintse a várost s gyönyörködjék a szép kilátásban. A német császár is volt már itt fönn. A följövetellel járó fáradságot bőven kárpótolja a szép panoráma, mely a néző előtt elterül. No meg a költséget is, melyet fizetni kell. Egész a platóig 15 pfennig a fizetés, a 4 kisebb toronyig 40 pfennig, míg egészen a torony tetejéig 2 márka. Nem érdektelen, hogy miként ingerlik ezzel a megdrágítással a publikumot a torony tetejére. A terrasztól, még

306 lépcsőt kell megjárni, még egész a torony tetejéig jutunk. A platótól ez még 76, a földtől pedig 142 méternyire van. A följárás ide is elég kényelmes, de szédítő. Nevezetességet ad a fölmenetelnek a torony azon részének — csucsának — megtekintése, mely az 1870. évi francia-német háború alkalmából egy bomba által eltörött. De nagy áldozattal és fáradsággal ismét renováltatott.

Mint mondtam, egyik ember jó a másik után ide föl — legalább is a terraszig, hol az élelmes ör emlékeket árul. Persze anizhikártyát is. Alig van utas, ki ne irjon itt. Kényelmesen, két asztalon végezhetik ezt, virágok közepette.

Az idő szép. Egyáltalán eddig utamban az idő mindig kedvezett. A szalmakalap járja még általában férfinél és nőnél egyaránt. E város Párisnál és Stuttgartnál valamivel délre fekszik, míg Bécsnél és Münchennél északra.

Vig élet van most is itt. A berukkolás ideje most van. Lehet tehát elég berugott embert látni. Strassburgon viszik keresztül az elszászokat Berlinbe. Két évig fogják ott a hadi tudományt elsajátítani. A vidékről katonák kísérik ide a regrutákat, kiknek egy darab zöld-papír van a kalapjuk elejére tűzve. Katonák kísérik őket azért, nehogy a sok, bújában berugott új *„Vaterland-mentro”* esodát csináljon. Ezek egy kissé féken tartják őket.

De hát hogy egy kis irodalmi és művészeti hírről is számoljak be, nem találok érdektelennek telemlyteni, miszerint mekkora elterjedésnek és népszerűségnek örvend a II. évfolyamában levő s Berlinben megjelenő *„Die Woche”* című képes hetilap. Nálunk eddig

Gyere, válaszsunk ki egy jó tejelős bivalyt. Hadd legyen öröme az asszonynak!

Miska: Mindjárt, csak még megtapogatom a vádlját — ennek a lónak. (A vádlit megtapogatja — s azután együtt elindulnak.)

Jancsi: Hanem volna egy ötletem!

Miska: Ugyan, ne mondd . . .

Jancsi: De igen. Nem innánk egy fél liter vöröst a bivaly bőrére? Tudod, a vörösnek megvan a gyomorra való jó hatása. Az egészség pedig az első . . .

Miska: Mondasz valamit, komám. Miután pedig én nem vagyok a jónak az elrontója — sem a rossznak a megjobbitója — hát menjünk!

(Beülnek a legközelebbi sátorba — a fél literre. Már alkonyodott, mégis ott ülnek. Tudja az ég, hányadik fél liternél.)

Jancsi (Pityókósan.): Hanem az ördög vigye, nem jut az eszembe, hogy miért is jöttem én ki a vásárra . . . ? Már egy órája töröm a fejem rajta . . .

Miska (Tölt s megkocintja Jancsi poharát): Igyunk cimborá, hisz' örökké nem áll a világ . . . Borban az igazság . . .

Jancsi (A homlokára üt.): Persze, hiszen bivalyt kell vásárolni . . . bivalytej . . . bivalytej kell a feleségemnek.

II.

Jancsiéknál, a nagy verandán. Jancsi, a felesége az asztalnál ülnek. Juci s a szobalány terít.

Juliska: (Hizelegve.) Édes, jó kis uram, milyen jó is vagy te. Ilyen kellemes meglepetést szerezni a te kis feleségednek . . . Adj egy puszit! (Összecsókolóznak.)

Jancsi: Hanem kis feleség, ugy-e, adsz ma estére, csak éjfélig — kimenőt. Pont 12 órakor hazajövök — esküszöm! Tudod, a lódoctornak, a Miskának megígértem, hogy elmegyek — de hisz meg is érdemli. Ki halott 60 pengőért ilyen bivalyt vásárolni! Ezt pedig neki köszönhetem . . .

Juliska: De csak éjfélig . . . (Jucihoz.) Juci, maga meg menjen le az istállóba és fejje meg a bivalyt. A tejből egy pohárral pedig rögtön hozzon, hogy megkezdjem a kurát.

(Jancsi időközben fölveszi az übercihá-

emlékeket nem bántja. Az utcák régi elnevezései az öreg városrészben nagyrészt megmaradtak, sőt az emlékeket is mind meghagyták, mik a francia dicsőséget hirdetik. Láttam például házat, hol kőbe vésvé van a tér francia elnevezése: »Place Kleber«. Ezt a német nem rontotta el, meghagyta, csak alátett egy táblát »Kleberplatz« felirással. E téren áll a strassburgi születésű híres Kleber francia tábornok szobra, természetesen a felírás rajta francia.

A németek nem a régi franciára emlékeztető dolgok elrombolásával törekszenek a népet maguknak meghódítani társadalmukhoz, hanem új, nagy alkotásokkal.

Szép, nagy császári palota építése volt az első munkák egyike. A német császár minden évben eljő ide egy pár napra, mely alkalommal nagy ünnepek rendeztetnek. Az igazságügyi palota, a császári egyetem és országos könyvtár épülete, az országház, több templom, az egyetem, a központi posta- és távirahivatal épülete — az építés egy-egy remekei.

A mint ebbe a posta és távirahivatalba beléptem, azonnal a mi kedves posta- és távirahivatalunkra gondoltam. De szeretném ide hozni Kafka Józsefet, hogy lássa ezt a kényelmes berendezést. Legalább a mi új postapalotánknál értékesíthetné az itt látottakat. Ne gondolják ám, hogy ezt Pécs nem tehetné meg. A praktikus berendezés nem kerül pénzbe. A közönség egy nagy terembe megy s ott talál együtt mindent. Kivéve a csomagok töltés kiadását. Egyik ember jó a másik után s mégis mily csend és rend van; a tisztaság pedig valóságos diadalát üli. A középen 4—4 ember részére elválasztó elegáns fallal ellátott

ját s bucsuzkodik a feleségétől. Heves csókok csattannak.)

Juci (Kis vártatva rémült arccal beront, kezében a sajtárral): Naicscságos ur . . . Naicscsága . . . Csuda történt . . . a bivalytehén átváltozott bivalybikává . . . nem lehet megfejteni . . . (Leroskad egy székre)

Juliska: Jézus, Mária, szent József . . .

*

Bimbó: (Az istállóban csöndesen kérdőzik a jászol mellett. Szemeiben a bánat könnye rezeg, nagyot sóhajt.): Szegény anyám, ha tudta volna, de hogy szült volna engemet . . .

F—ó.

Napirend 1900. október 16-án.

Naptár: kedd, okt. 16. — Róm. kath.: Gál. — Prot.: Gallusz. — Görög kel.: (okt. 3.) Dénes. — Zsidó: Tischri 23. — Nap két 6 óra 22 perckor; nyugszik 5 óra 9 perckor. — Hold két éjjel 11 óra 58 perckor; nyugszik délután 1 óra 33 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézet jelzése szerint: szeles, hűvös idő várható, jelentékeny csapadék nélkül.

Színház: »Rigoletto« opera.

— (Személyi hir.) Br. Fejérváry Imre dr. főispán tegnap reggel Hidasról hazaérkezett.

— (Vörösmarty Mihály emléke.) December elsején lesz százéve Vörösmarty születésének. Ez alkalomból országos ünnep lesz Székesfehérvárott s Kapolnás-Nyéken Vörösmarty szülőházát emléktáblával jelölik meg. Székesfehérvárott a megyeház dísztermében délelőtt 11 órakor irodalmi ünnepély lesz, melyen az emlékbeszédet dr. Vass Bertalan, a pécsi ciszterci főgimnázium igazgatója tartja. Megnyitó beszédet Zichy Jenő gróf mond; alkalmi költeményt dr. Vargha Gyula, a Kisfaludy-társaság titkára, szaval s záróbeszédet Havranek József székesfehérvári polgármester tart. A székesfehérvári ciszterci főgimnázium épületét a költő tanulókorának emlékére emléktáblával jelölik meg s Fejérvármegyéi diszkrétgyűlést tart s a költő szobrát megkoszorúzzák. Majd diszebed lesz s este fátylasmenet a költő szobrához és a város kivilágítása. Várady Antal alkalmi költe-

több asztal áll a publikum rendelkezésére. És pedig tiszták és szépek és a mi főleg meglepett, kényelmesek és minden írásra való eszközzel berendezettek és a publikumnak oly kényelmesen szolgáló helyiséget még nem láttam. Különbén ez a postapalota Strassburg legnagyobb épülete ez idő szerint.

Bár e városban a németiség pecsétjét mindenhová reáütötte, a francia azért ki nem vezett. Itt minden ember beszél a német mellett franciául, sőt az iskolában is tanítják a francia nyelvet; a kávéházban a francia lapok tömkelegét látni. Sőt vannak strassburgi lapok, folyóiratok, melyek két nyelven jelennek meg, a német nyelv mellett francia nyelven is.

Sokan még most is a franciák Strassburgnak írják a német Strassburg helyett.

De az idő 12 óra felé jár. Sietek a székesegyház elé, hogy lássam azt egyelőre utoljára, miként üti a 12 órát. Naponkint vagy ötszáz ember nézi ezt. Az öreg ember előjön s kiveri a négyegyedet, majd a halál tizenkettőt üt. Erre Jézus előre lép helyéből s áldást int az előtte elvonuló s magukat meghajtó apostolokra. E közben a magasban ülő kakas szárnyát lebegtetve, időközönként háromszor kukorikol.

Ez az óra már 1842. óta hámulatba ejti az embereket; tartalmaz órát, naptárt, mely minden változó ünnepet is mutat, szökő évben magától igazolódik. Mutatja a hold változásait, a nap és hold fogyatkozásait, a planetát, a földtekét. Schwilgue óras 20 évi munkájának eredménye.

De megtekintem még a visszalévő látnivalókat is, mert délután a vonat már Páris felé visz.

ményt szaval s a »Marót bán«-t adják elő a színészek. Az országos ünnepélyt az előadás után társasvacsora fejezi be.

— (Nyertes versenyző.) A szombaton Budapesten tartott országos matematikai verseny ismét dicsőséget hozott a pécsi m. kir. főreáliskolának. A négyórás verseny leteitével a föladata három példa közül az elsőt — a legnezebbet — egyedül Krisztián György, elsőéves gépészmérnöki hallgató, főreáliskolánk volt növendéke, fejtette meg.

— (A pécsi Petőfi kör) tegnap este a maga közönsége számára szépen sikerült őszi estélyt rendezett a »Vigadó«-ban, mely alkalommal a kör műkedvelői a »Kőszá Jutka« című népszínművet adták elő oly sikerrel, amelyet műkedvelőktől várni lehet. Eltekintünk attól, hogy az ilyen és hasonló előadások rendezése nem felel meg a kör kitűzött céljának, mégis jóakarattal figyelmeztetjük a kör vezetőségét, hogy bizony ilyenkor, mikor már megnyílt a színház, legkevésbé sem alkalmas az idő holmi műkedvelői előadások rendezésére, mit különben alighanem a Petőfi kör is tapasztalt tegnap, amikor estélye nélkülözötte a szokott látogatottságot.

— (Jóváhagyott szabályrendelet.) A m. kir. belügyminiszter Baranyavármegyének a törvényhatósági utbiztosoknak szolgálati viszonyairól, működéséről és hivatali teendőiről szóló szabályrendeletét jóváhagyta.

— (Megölt erdőőr.) A napokban megirtuk, hogy Csendes Antal pogányi erdőőrt valaki meglötte. A golyó Csendesnek mellébe hatolt s oly súlyos sebet ejtett az erdőőrön, hogy az tegnap a pécsi kórházban — hova beszállították — sebébe belehalt. A tettesek után megindított nyomozás során sikerült Csendes Antal gyilkosait Golyák Antal és Kusmóvics Pál pogányi lakosok személyében elfogni, kik tettüket valószínűleg boszúból követték el.

— (Makacs öngyilkosjelölt.) Glöckler Lajos, vasasi bányamunkás napszámos, a napokban borzalmas módon akart véget vetni életének. Valahonnan kerített egy dinamitpatront, melyet egy nádszékre tett, arra ráült s így akarta maga alatt a töltényt felgyújtani. Szerencsére felesége még idejében benyitott a szobába s letaszította a székéről az urát, eközben azonban az alá tartott gyufaszálatól annyira felhevült a töltény, hogy felrobbant s a közel álló Glöckler Lajost a falhoz lödítette, kinek ennek következtében koponyája behorpadt, míg felesége csak kisebb mérvű sérüléseket szenvedett. Glöckler Lajos — ki már huzamosabb idő óta folytonos viszálykodásban élt a feleségével — annyira el volt keseredve, hogy mindenáron meg akart halni s midőn fejsebe kissé begyógyult, az udvarra lopózott s ott tegnap a láskamra egy gerendájára felakasztotta magát. Mire észrevették, már meg volt halva. A hivatalos vizsgálat megejtése végett Forray Valér tb. főszolgabíró és Trixler Rudolf dr. járásorvos a helyszínére utaztak.

— (Járvány a vidéken.) Mint értesülünk, Szabolcsban a napokban a hasi-hagymáz járványosan fellépett. — A járvány továbbterjedésének megállítására megtették a szükséges intézkedéseket.

— (Adakozzunk a népkönyvháza.) A pécsi jótékony nőegylet immár 6 éven keresztül áldásosan működő népkönyvházát a tél beálltával megnyitni ohajtván, ismét mély tisztelettel és bizalommal fordul Pécs szab. kir. város és környékének minden szépért és nemesért lekesedő közönségéhez, miszerint jelzett célra adományaival járulni kegyeskedjék. A természetbeni adományok, mint burgonya, zöldség, bab, kása, liszt, hagyma, zsir stb. már mai naptól kezdve a Matessa-épületben (Papnövelde-utca 18. sz.) köszönettel vétetnek át az intézet főnöknője által; pénzbeli adományokat Sável Kálmáné Szabó Mária egyleti elnökhöz (Sipóc-féle palota, Apácák-

utcaja 1. sz. I. emelet) kérjük juttatni. A beérkezett adományokat hirtalpig nyugtázzuk.

— **(Revolveres rabló az Irgalmas rendházban.)** Vakmerő rablás történt ma délután félnégy órakor városunkban. Az irgalmasok rendházában *Pataky Lucidus*, igazgató főorvoshoz, beállított egy 30—35 év körüli, középtermetű, borotvált állu, barna öltözötű ember és — *egy hallovetű revolvért rántva elő, azt a főorvos mellének ssegeste s pénzt követelt tőle.* A főorvos szobája a rendház folyosójának végében van és sem csengetyűvel, sem egyébként nincs összekötve a többi helyiségekkel. — Az öreg, kistermetű főorvost a rabló lelévélssel fenyegette, ha kiáltani próbál és folyton rászögezve a töltött revolvért, *kissarolt tőle ötszáz forintot és két darab aranyórát.* Aztán sietve eltávozott s mire a főorvos magához tért, ép oly észrevétlenül, a hogy bement, ki is osont a rendházból. A vakmerő rabló kézrekerítése végett maga *Vassary Gyula* főkapitány indította meg a nyomozást és mozgósította az egész rendőrséget, hogy a vakmerő rablót minél előbb kézrekeríthessék.

— **(Ismét elzárták a vízvezetéket.)** Ma délelőtt ismét elzárták az összes magán vízvezetési csapokat, csak a középületek csapjait hagyták nyitva. Ennek oka természetesen ismét az, hogy megint kevés a víz a tettyei víztartókban. Remélhetőleg azonban a beállt hideg és borus időjárás meghozza az esőt s a vízvezetéket ismét megnyitják.

— **(Pályázatok.)** A pécsi kir. törvényszék területén levő dárdai kir. járásbírósnál egy irnoki állás van üresedésben. Pályázati kérvények november tizennegyedikéig adandók be a pécsi kir. törvényszék elnökénél. — A kaposvári pénzügyigazgatóságnál egy pénzügyi fogalmazó földadónyilvántartási biztosi állás van üresedésben. Pályázatok két hét alatt adandók be a kaposvári pénzügyigazgatóságnál.

— **(Szinház után.)** Több alkalommal panaszkodtunk már, hogy éjjelenként máshol nem lehet rendőrt még csak látni sem, mint a városháza sarkán s a megye utcában. De hát hiába van minden panasz, nem hallják meg a torony alatt. Hogy mégis felemeljük szavunkat ismét, nem azért teszszük, mert eredményt várunk, hanem tisztán azért, mert a közönség köréből már többször kaptunk erre felszólítást s épen tegnap este is arra a meggyőződésre jutottunk újra, hogy különösen vasárnap esténként még a fő utvonalon is tarthatatlan állapotok uralkodnak. Egyszerűen csak a tény leírására szorítkozunk. Tegnap este a színházi közönség nagy része a ferenciek utcáján sietett haza. A színházból hazatérőket három-négy berugott suhanc rémitette meg, kik ész nélkül hajszolták egymást a tömegben, nem törődve azzal, hogy itt egy hölgyet löknek oldalba, ott letiporják a másiknak a lábát, amott feldöntenek valakit, közben trágár, szeméremsertő szavakat üvöltöttek. S mikor az ember torkaszakadtából rendőrt kiabál, elhangzik szava, mint a pusztába ordító oroszlan hangja. Ilyenek történnek meg a ferenciek-utcáján, mely ugy nappal, mint éjjel, de különösen színház után Pécs egyik legnépesebb utcája. Alig száz lépésre a városház sarkán a rendőr áll nyugodtan, rendületlenül, mintha mit sem hallana az éktelen ordításból, pedig fizikai lehetetlenség, hogy odáig ne hallatszott volna az az éjszakai üvöltés és botrány. Vagy nem szabad annak a rendőrnek elhagynia ily esetben a posztját, vagy tán bizony félti ő kelme a bórét. Akármelyik feltevés is áll, hát valahogyan kellene a dolgon segíteni s pedig legjobb volna, ha ugy segitnének rajta, hogy egy rendőrt állítamának a ferenciek-utcájára is, mert ma-holnap nem lehet ott végigmenni színház után. Ilyen és hasonló botrányos eseteket, holmi inzultusokat már volt alkalmunk tapasztalni azon az utcán. Gyalázat, de ugy van, hogy a ferenciek-utcáján akárhányszor veszélyeztetve van az ember

személyi biztonsága. Micsoda jelenetek folytathatnak hát le a külvárosok sötét helyein, ha a ferenciek-utcaja ily félelmetes.

— **(Himen táblája.)** A pécsi állami anyakönyvvezetői hivatalnak házassulandók kihirdetési tábláján a múlt héten a következő új jegyespárok nevei voltak olvashatók:

Tóth György, rk., Mákfa — Löffler Antónia, rk., Pécs;

Dürr Henrik, ág. ev., Magyar-Bóly — Engel Erzsébet, ág. ev., M.-Bóly;

Schmidt János, rk., Maiss — Kaufmann Margit, rk., Maiss;

Horváth Mihály, rk., Hosszúhetény — Körnöci Erzsébet, rk., Hosszúhetény;

Lokász András, rk., Pécs — Pandur Mária, rk., Pécs;

Gadó Mátyás, rk., Pécs — Peics Erzsébet özv. Matheovics Pálné, rk., Pécs;

Klein Nándor, rk., Pécs — Müller Anna, rk., Pécs;

Csapó Imre, ág. ev., Pécs — Hajdu Juliánna, rk., Pécs.

— **(Az ellenőrzési szemlék befejezése.)** A közös hadsereg tartalékosai részére ma fejezték be a Frigyes laktányában az ellenőrzési szemléket. A pótelőrzési szemle a honvédség részére november 2-16-ig fog megtartatni a Fejérváry-laktányában; a közös hadsereg részére pedig november 8-án lesz a Frigyes-laktányában.

— **(Öngyilkosság.)** Szalai János kocsolai asztalosmester, háza padlásán öngyilkossági szándékból felakasztotta magát és mire rátaláltak, már meg volt halva. Tettének oka ismeretlen.

— **(Szerencsétlenül járt vőlegény.)** Tolna-Szántóról értesülünk, ott egy Csima László nevezetű 22 éves fiatal legény hazafelé ment fűtőreszve estetel. Kocsija magasra volt megrakva kukoricával, melynek tetejében ült és hajította a lovakat. Szántó vidéke dombos völgyes s a mint Csima László éppen lefelé jött kocsijával egy meredek völgynek, a kocsin a kukorica és rajta a legény előre kezdett csuszni. Hiába kapaszkodott jobbra, balra — a kukoricával együtt a lovak közé esett, melyek megbokrosodtak és futni kezdtek a nehéz kocsival s nem elég, hogy a szegény fiatal legényt össze-vissza rugták a lovak, hanem bő gatyája a kocsi kerekébe csavarodott s ugy huzták tovább, mignem minden ruha leszakadt róla. A szerencsétlenül járt legény vőlegény és a múlt vasárnap volt a kézfogója. A faluban a legszebb legény volt. Mennyasszonya odaadással ápolja, bár felgyógyulásához kevés a remény.

— **(Gyilkos tolvaj.)** Horváth János közel lakott a szegzárdi remete-kápolnához, tehát, ha itatni akart, csak a kápolnai csurgó-hoz vezette a lovait. Így tett pénteken este is. Fél 11-re járt az idő, mikor visszafelé jött a forrástól. Amint *Majsai József* szőlőjének kerítése mellett haladt, gyanus zaj ütötte meg a fülét. Figyelmű kezdett: valaki a méhezt dézsmálta. Kíváncsi volt, vajon ki lehet az? Odakötötte lovait egy fához és a méhes felé közeledett. A léptek zajára a tolvaj megszeppent s a mint Horváthot közeledni látta, oda kiáltott neki: »Ide ne jöjjön kend, mert baj lesz!« »Már bizony én megnezlek, akárki vagy!« — ezt felelte és oda is ment. Mikor odaért, a méhészkedő atyafi ismét rámondott: »Elmenjen innen kend!« Horváth nyugodtan megfordult és azt felelte: »Jó, jó most már elmegyek.« El is indult. Csak hogy alig tett pár lépést, puskadurranást hallott s ugyanabban a pillanatban összerogyott. Pár perccel később már ott voltak a rendőrök, haza vitték pár lépésnyire eső lakására, majd pedig a kórházba szállították. A golyó jobb oldalán hatolt be és bal oldalán jött ki; a seb halálos volt. Horváth a sebesülés következtében tegnap reggel halt meg. S minthogy eszméletét az utolsó pillanatokig el nem vesztette, azt is megmondotta, hogy az ő gyil-

kosa: *Ranga István.* Ennek a vádnak az alapján a csendőrök még pénteken éjjel elmentek Rangához, ágyban találták. Álmosan morogva jött elő szobájából, amde ez mit sem használt: a csendőrök elfogták és a fogházba szállították. Ranga körömszakadtig tagad.

— **(Kitüntetett főrendek.)** A király gróf *Károlyi Tibornak* a főrendiház volt elnökének és báró *Vay Béla* volt alelnöknek az első osztályú vaskoronarendet adományozta. — *Daruváry Alajos* alelnöknek pedig legmagasabb elismerését fejezte ki az elnökségtől való visszavonulásuk alkalmából. *Ernusst Kelemen* a főrendiház jelenlegi alelnöke, a titkos tanácsosi méltóságot kapta.

— **(Katonai hír.)** A király conte *Corti alle catene* Hugó altábornagynak, az 52. gyalogezred volt parancsnokának s jelenleg az első gyaloghadosztály parancsnokának a katonai érdemkeresztet adományozta.

— **(Névmagyarosítás.)** *Schattles Aurél*, pécsi illetőségű, nagybecskereki lakos vezetéknévének »Sajó«-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Regruták és munkások.)** Bogláról írják, hogy a déli vasut pályaudvarán az ott dolgozó kömüvesek összeveszték az átutazó regrutákkal, ebből aztán oly verekedés támadt, hogy öt kömüves és két regruta életveszélyesen megsebesült s egy hadnagy, a ki a verekedést meg akarta akadályozni, maga is súlyosan megsebesült. Egy regruta a szenvedett sérülések következtében meghalt. A verekedésnek a csendőrség vetett véget.

— **(Népesedési statisztika.)** A m. kir. központi hivatal Havi Közleményeinek most megjelenő augusztushavi füzetéből vesszük át augusztushónap népesedéséről a következő érdekes és tanulságos adatokat. A magyar korona országában élve született 63.033 gyermek, halva 1.235. Hét évnél fiatalabb korban 24.602-en, hét évnél idősebb korban 17.779-en haltak el, ugy hogy a halálozások összes száma 42.381, a népesség természetes szaporodása tehát 20.622. A házasság-kötések összes száma a magyar korona országában augusztus hónapban 5.990. A népesedési mozgalom aránya az egész hóban legmagasabb volt a Duna-Tisza közén.

— **(A honvédség békeállománya.)** Az 1901 évi előirányzat szerint a honvédség állománya a következő: 3366 tiszt és hivatalnok; 27.521 legény, 3636 ló. A tisztek közül 1 tábornagy, 9 altábornagy, 28 vezérőrnagy, vezérkari tisztek, 4 ezredes, 8 alezredes, 13 őrnagy, 36 százados, 36 főhadnagy, csapattörzs és főtisztek a gyalogságnál és a lovasságnál együttesen: 2252, tiszthelyettes, 250, 437 tiszt helyi alkalmazásban, 187 honvédhadbíró, 67 honvédintendáns, 59 honvédlelkész, 6 állatorvos, 22 nem besorozottak a rangoszályokba, 364 altiszt és őrvezető 5324; közlegény 21.401.

— **(Lopott emlékek.)** *Egerszegi János* kefekötőségét *Radek Gusztáv* szegzárdi kefekötő a múlt héten elbocsájtotta szolgálataiból. *Egerszegi*, mielőtt távozott volna, *Lengyel Jánosnak* és *Schmiedt József* segéd-társainak ruháját, óráját s egyéb holmiját elvitte magával emlékül. Minthogy azonban ebbe a szivességbe sem *Lengyel*, sem *Schmied* nem hajlandók belenyugodni, a csendőrség azon fáradozik, hogy *Egerszegit* előkerítse.

— **(Eljegyzés.)** *Duschel Károly* eljegyezte *Abrahám Idát* Dombóvárort.

— **(Jelentés a vizről.)** A Tettye mai vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: Folyó hó 14-én reggel 6 órakor a tettyei víztartóban 840 köbm. az ellentartóban 255 köbm. viz volt, a *hosszúfolyás* 24 óra alatt 975 köbméternek találtatott. — Folyó hó 15-én reggel a tettyei víztartóban 300 köbm. viz; az ellentartóban 600 köbm. viz volt a *hosszúfolyás* 24 óra alatt 970 köbméternek találtatott.

— **(A magyar himnusz Prágában.)** *As athletik Sport Club »Spárta»* minap Prágában tartott nemzetközi viadalán Hellmich Miksa, az óbudai tornaegylet tagja Alsó-Ausztria és Magyarország bajnoka a sikkfutásban, ismét fényes győzelemmel szaporította sikerei számát. A 100 yardos sikkfutásban ugyanis, melylyel Csehország bajnoki címe jár, elsőnek érkezett be, mire felvonták a magyar lobogót és a zenekar rákezdt a magyar himnuszra.

— **(Megvert utkaparó.)** Csák Márton a pécsi siklósi utvonal utkaparója tegnap panaszt emelt a hatóságnál, hogy a mint Szalántáról Pécs felé haladt, az országúton két előtte ismeretlen ember megtámadta s botokkal megverte Szerencsére arra jött egy kocsi, minek láttára a támadók megfutamodtak. Hogy kik voltak, azt a megindított nyomozás lesz hivatva kideríteni.

— **(Vasvillás menyecske.)** Baka István, szegzárd-újvárosi lakos, a kaszáló kertjükbe akart menni, hova azonban Nagy István udvarán szoktak keresztül járni; de erre a jogot birói uton szerezték. Nagy Istvánné vasvillával állta útját. Ő elvette az asszonytól a veszedelmes szerszámot; de akkor meg a férj közelédtél feleje egy baltával. Erre ő elmeneült, de az esetet feljelentette a csendőrségnél.

— **(Beledobták a Dunába.)** Mohácson a városi rév alatt horgonyozó »Ország» nevű uszályhajó kormányosa, Ezer Mihály két matrózzal kicsónakázott a partra, hogy a városban a szükségeseket bevásárolják. Nemsokára utánuk a »Szeverin» nevű román gőzös által vontatott uszályról négy matróz szintén a partra ladikázott. Az »Ország» két matróza a bevásárlások eszközlése után a kormányosuk nélkül tért vissza a Dunára s azt be sem várva a ladikba szálltak és visszaveztek a hajóra. Később odaérkezett a partra Ezer Mihály kormányos is és nem tudván, hogy a »Szeverin» matrózai is kikötöttek és hogy az ő matrózai már visszatértek az uszályra, a sötétben azt hitte, hogy a kikötött ladik az »Ország» ladikja. Beleült tehát ebbe s várta két matrózát. Ezek helyett azonban a »Szeverin» négy matróza jött, kik kiutasították a kormányost az ő ladikjából. Ezer Mihály még mindig abban a tévhitben, hogy az »Ország» ladikjában ül, nem hajtott a szavukra. Erre megindították a ladikot s midőn már több ölnyre voltak a partól, a »Szeverin» matrózai megfogták a kormányost és beledobták a Dunába. Ezer Mihály azonban szerencsésen kiuszott a partra és jelentést tett a városházán. Egy rendőrkaplár nyomban fölkereste a szénrakodónál kikötött »Szeverin» gőzös kapitányát és jelentést tett neki az esetről. A kapitány meg is ígérte, hogy másnap reggel kiszolgáltatja a bűnös matrózokat, de Ezer Mihály nem tudta megmondani, kik voltak azok, kik őt a Dunába dobták. A vele volt két matróz utóbb ugyan fölismerni vélte a bűnösöket, de ezek tagadták, hogy előző este a parton lettek volna. A nyomozást a csendőrség folytatja.

— **(Kassárnya pör alatt.)** Csáktornya városa 1896-ban adta át rendeltetésének a 800 ezer koronába került lovassági lakatanyát, melyet a Hirschl Ede és Bachrach nagykanizsai vállalkozó cég épített. Miután azonban előre nem látható talajbeli akadályok támadtak s bizonyos pótköltségek merültek föl, ezek kiviteleért pótmunka címén 90 ezer koronával számítottak föl a vállalkozók többet, mint a mennyit szakértői vélemény s becslés alapján a város fizetni köteles volna. A vitás kérdés eldöntését kölcsönösen pör útjára terelték, mely a főlebbzései fórumokon a városra nézve kedvezőtlenül dőlt el. A város azonban abban a meggyőződésben, hogy itt egy végzetes számítási tévedés forog fönns s ő a differenciát s az azután megítelt 30000 kor. kamatot megfizetni megsem köteles, a kuriai ítéletben meg nem nyugszik, hanem a minap megtartott képviselőtestületi gyű-

lésen kimondotta, hogy a pört megújítja s képviselőlevel Wollák Rezső, csáktornyai ügyvédet bizza meg.

— **(Enfant terrible.)** Pistike nagyon vásott gyermek volt. Mindig kiabált:

— Mámá, mámá, trombitát akarok!
Alighogy a mama megvette a trombitát, Pistike mezt kiabált:

— Mámá, mámá, hintalovat akarok!
Mikor ez is megvolt, Pistike megint tombolni kezdett:

— Mámá, mámá, lutrit akarok! És márkát is akarok hozzá!

A mama ezt is megvette s Pistike két napig szép csöndesen játszott a lutrival és a márkával. Harmadik nap azonban rájött, hogy kevés a lutrihoz a márkája és ordítva rohant be a mamához:

— Mámá, mámá, bankóprést akarok!

Művészet, irodalom.

Az „Uránia” színház Pécsen.

Pécs, 1900. október 15.

A modern műveltség egyik alapelve az ismereteknek minél nagyobb mérvben való általánosítása és közkinccsá tétele. A modern műveltség az ismeretek továbbgyűjtése és elsajátítása tekintetében nem ismer ősdi előjogokat, ezen a téren az emberek feltartóztatlan haladása régen ledöntötte már azokat a választófalakat, a melyek a társadalom egyes osztályai között állottak s melyeket az emberi önzés és szűkkeblőség — a modern haladás szegyenére — nem egy téren még ma is szívesen szeret látni és fenntartani. A tudás, az ismeretek elsajátítása tekintetében ott vagyunk ma már a modern demokrácia magas szinvinálán, mely, amint egyfelől felállítja és megvalósítja azt az egyedül helyes elvet, hogy minden ember csupán annyi becses bir, a mennyit nemes irányu törekvéseivel, tehetségeinek mind nagyobb mértékű fejlesztésével, tudásának egyre szélesbedő gyarapításával kiérdemelt, úgy másfelől minderre teljes mértékben meg is adja az utat, a módot és az eszközöket; eltörölve minden privilégiumot, a mely valaha a tehetségek fejlesztéséből s a tudás gyarapításából a társadalom egyes elemeit kirekeszteni jónak látta.

És a modern demokratikus fejlődésnek aez legszebb iránya megteremtette Angliában »az *University extension*» név alatt ismeretes lelkes mozgalmat, a melynek célja az ismeretek minél teljesebb közkinccsá tétele s különösen az, hogy az egyetemi tudományok terjesztése olyan körökben is minél nagyobb tért hódíthasson, a melyeknek nem volt, vagy nem lehet alkalmuk arra, hogy ezeknek rendszeres elsajátítása végett felsőbb tanintézeteket látogathassanak.

Hiszen a sötétségből keletkező bajoknak egyetlen orvosszerük van csupán s ez a: *világosság!*

Az államot és a társadalmat az ismeretek hiánya folytán fenyegető veszélyek ellen csak egy biztos óvszer védheti meg s ez az ismereteknek minél nagyobb mértékű általánosítása.

Annak az első tanfolyamnak, amely Cambridgeben erre a célra 1873-ban létesült, a kontinens összes államaiban csakhamar utánzó akadtak.

Ezen az alapon és ugyanezen célra jött létre 1889-ben Berlinben az a tudományos színház is, amelyet elsőben neveztek »*Uránia*» színháznak s mely 1896 év óta két épületben igyekszik megvalósítani azt az ideális célt, hogy a természettudományokat lehetőleg népszerűsítse s alkalmat nyújtson a laikusnak is arra, hogy a vegytan, természettan, csillagászat és technika terén elért összes vívmányokkal és haladásokkal megismerkedhessenek a lehető legkönnyebb módon, t. i. a tanítás

legcélravezetőbb eszközének, a szemléltetésnek igénybevételével.

Fővárosunk Kerepesi-utjának palotasorában egy mór-stilű épület adott otthont ennek a tudományos színháznak, mely az »*Uránia*, magyar tudományos színház» nevet viseli. *As Uránia magyar tudományos színház e héten három napra Pécsre jön s folyó hó tizenhatalcadikán (csütörtökön) és tizenkilencedikén (pénteken) este előadásokat tart a pécsi nemzeti színházban, péntek és szombat délután pedig a tanulóifjúság számára rendeznek előadásokat.*

Nem kell külön méltatnunk a tudomány szolgálatában álló székesfővárosi »*Uránia*» színház érdemeit, melyekről eddig mindig a legmelegebb elismerés hangján szólott a tudományos világ és kritika egyaránt.

Nálunk az *Uránia* színház előadásait a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter egy a helybeli tanintézetekhez küldött leirata előzte meg, mely felhívja az iskolaigazgatóságokat az *Uránia* vidéki vendégszereplésére s figyelmükbe ajánlja az előadások megtekintését.

Nádasy József, a pécsi nemzeti színház művezetője, a ma délután három órára összehívott színügyi albizottsági ülésen jelentette be az *Uránia* színháznak Pécsen, a nemzeti színházban való vendégszereplését, mit a bizottság örvedetes tudomásul vett azzal, hogy az idénybérlok jegyei az *Uránia* előadásokra is érvényesek legyenek.

Az *Uránia* magyar tudományos színház *Pekár Gyula dr.*, a ragyogótolu utleiró »*Spanyolország*»-ával kezdi meg csütörtökön, folyó hó tizenhatalcadikán előadásait. *Pekár Gyula dr.* »*Spanyolország*» című műve körülbelül ismeretes már s mindenfelé a legelőkelőbb irodalmi körökben s a tudományos világban is szenzációt keltett. Ha még hozzáteszük, hogy az »*Uránia*», mint műsordarabot, százkilenc vetített képpel kíséri előadásai alkalmával ez utleirást s négy spanyol táncot s tizenegy bikaviadalt mutat be mozgófényképekkel az előadás folyamán, úgy érthető a kritika lelkesedése, mely ezt a műsordarabot világhírűnek mondja.

Elismerés illeti azokat, kik kieszközölték azt, hogy a mi városunk és művelt közönsége szintén részese lehet ennek a ritka szellemi élvezetnek.

Azt a sok áldozatot pedig, melylyel az *Uránia* magyar tudományos színháznak városunkban való szereplése jár, viszonzozzuk azzal, hogy minél tömegesebben látogatván annak előadásait, az ismeretek terjesztésének ezt a módját tegyük mi is minél eredményesebbé!

„Szinművészeti célok.”

Pécs, 1900. október 15.

»Szinművészeti célokra az 1901. évi költségvetésben 8260.600 koronát irányoztak elő, 30.000 koronával többet, mint az idén. — A többletből 12.000 korona jut az Operának, a zenekari és igazgatói vezetésben bekövetkezett változások folytán, 18.000 korona pedig a vidéki magyar színészet segítségére, illetve az ujonnan szervezett országos színészeti felügyelői állás javadalmazására.»

Most, hogy a pénzügyminiszter beterveztette a képviselőházhoz a költségvetést, alkalmat kínálkozik arra, hogy megismerjük a maga valójában azt a rendszert, mely csak hangzatos jelszavakkal dobálózik, de a melynek nincs meg az érzeke az igazi, kulturális feladatok teljesítésére.

A színészeti kiadásokra 30.000 korona többletet vettek fel. De nagyon csalódik, a ki azt hiszi, hogy ez a többlet a vidéki színészet nívójának emelésére és támogatására fog fordíthatni. Az utóbbi időben ugyan sokat ankéztettek a belügyminiszteriumban, de ez is csak afféle Potemkin-dolog volt a könnyen hívők megtévesztésére.

A 30 000 korona többletből ugyanis 12.000 koronával emelik az opera szubvencióját, maradna még 18.000 korona. — Ez

ugyan nem valami nagy összeg, de ezzel is segíteni lehetne azokon a nyomorgó tisztességes társulatokon, melyek nemzetiségi vidéken tagadhatatlan missziót végeznek.

De másra kell a pénz.

Szell Kálmán ugyanis minden hangzatos rázisa dacára, melyekkel lépten nyomon előáll, nem idegenkedik a »sine curá«-k teremtésétől. Az ország pénzét ő is felhasználja arra, hogy hajléktalanoknak menhelyet nyújtson és másutt kikopott nagyságokat a felszínen tartson.

A 18 000 koronát ugyanis a vidéki színeszeti felügyelő dotálására fordítják.

A nyomorgó vidéki színészetet tehát úgy segítenek, hogy állást és fizetést szereznek egy embernek. Hogy ebből mennyi haszna lesz a vidéki színésznek, fölösleges bővebben fejtegetni.

Teljesen nyugodt lélekkel biztosíthatjuk a miniszterelnök urat, hogy a vidéki színészet nem reflektál magas pártfogására, ha egyebet nem tud nyújtani neki, mint egy felügyelőt.

De különben is mire és mi jogon akarunk felügyeletet gyakorolni. A vidéki színészet autonómikus módon van szervezve és eltekintve az általános rendészeti szempontoktól, a belügyminiszternek sincs joga külön is beleavatkozni dolgaiba, különösen pedig akkor, ha az ország pénzét a vidéki színészet támogatásának ürügye alatt teljesen haszontalan célokra fordítja.

○ **Rigoletto.** Szombaton este Verdi nagy operáját adta szintársulatunk zsufoolt ház előtt. Nagy szó ez, mert bizony sajnálattal kell konstatálnunk, a színházlátogató publikum Pécsen nem igen nagy. S hogy Rigoletto zsufoolt házat vonzott, annak abban rejlik az oka, hogy Pécs közönsége majdnem kizárólag az operetteket kedveli s tán ennél is jobban az operákat. Ezt különben a színházi igazgatóság már tavaly is tapasztalhatta, mert míg a francia vígjátékok premiérje is üres házak előtt folyt le s a színműveket, drámákat ugyszólván a diákság nézte végig, addig egy-egy jó operettere s operára mindig nagyon szépen megtelt a színház. Ebből talán lehetne némi következtetéseket is vonni, melyek a színházi pénztár állapotán nagyot lendítenének. Rigolettót a pécsi publikum már ismeri. Örökszép melódiái, a darab megható meséje mindig érdekesekek maradnak, különösen, ha oly összevágó előadásban látjuk, mint szombaton este. Gildát *Csurgay* Adél énekelte el csengő hangján, melylyel szép iskoláját teljesen érvényre juttatta. Minden egyes áriát, minden egyes hangot, a mit elénekel, az üdeség zománca aranyozza be, teszi bájossá. Megjelenése is vonzó, játéka szimpatikus. Legtöbb énekszámát zajosan megtapsolták. *Mesey* Andort már ismerjük, mint Rigolettót. Szép hangján ezuttal is mesterien énekel, miért a közönség részéről nem maradt el az elismerés. *Kozma* nem igen volt diszponálva, talán ő maga sem tehet róla, mert elvégre egy tenoristával, azaz annak hangjával könnyen eshetik baj. Tény azonban, hogy tavaly ebben a szerepben sokkal jobbat adott. *Seirmay* Olga volt Magdaléna. Kellemes hangjával többször magával ragadta a közönséget. *Németh* János Sparafucilo szerepében jól megállta a helyét. Gyönyörű részét képezte az operának az ismeretes szóló-kvartett, melyet a közönség viharosan meg is tapsolt. A karszemélyzet is kellő diszkrécióval énekel, a zenekar meg nagy buzgósággal játszotta le kottáit. (C.)

○ **Cigánybáró.** Tegnap délután zsufoolt ház előtt másodszer ment a Cigánybáró. A legnagyobb sikert ezuttal is *Csurgay* Adél aratta, ki jókedvvel, tele elevenséggel játszott, elragadóan csengő hangon énekel. Sok tapsot kapott. *Kozma* adta Barinkayt. Hangja már jobb volt, mint szombaton este. Saffival való szerelmi kettőse nagy furórét idézett elő. *Seirmay* Olga ismét kitűnően alakította és énekelte meg Cipra cigányasszonyt. Az ovációból neki is bőven kijutott. *Nagy* Dezső Zsupán-

járól ezuttal sem mondhatunk mást, mint a multkor. *Németh* János többször keltett derűtséget. *Mesey* Andor Gábor deák szerepében hatalmas hangon énekel, tüzzel játszott. — Kisebbszerepekben dicsérettel álltak meg helyüket *Szekula* Sárika. kinek tapsokban is volt része, *Oláhné* s *Delli*. A karok dalai nagyon szépen sikerültek ezuttal is, úgy látszik, ez forszdarabjuk. Az összjáték teljesen kielégítő volt. (C.)

○ **Felhő Klári.** Tegnap este zsufoolt karzat és tele földszint előtt ment Rátkay Lázlónak ez az érdekes népszínműve. A címszerepben *Szekula* Sári játszott. Játéka élénk, énekei hatásosak voltak és szépen csengő hangjával igazán nagy sikert ért el. *Kozma* István törülmetszett, igazi tipikus alakot mutatott be Fátoly Ferkó ban, dalait pedig a töle megszokott pompás hangon énekelte. *Rajs* Ödön tegnap is dicséretreméltó komoly alakítást produkált *Aba* András szerepében. Igen jó volt *Jessenszky* is, a ki *Viola* Évát ismert drámaitehetségének teljes érvényrejtetésével alakította s nyílt színen is tapsot kapott. *Komlósy* Ilona, mint *Felhő* Katica, igen kedvesen játszott. Pompás volt *Nádasy* József az Istók szerepében s kupléit szünni nem akaró taps kísérte. *Oláhné* sok derűtséget keltett a pergönyelvű *Rokáné* szerepében; nem kevésbé *Nagy* Dezső (*Gergő*) és *Németh* János (*Csik* Vendel); valamint *Veszprémy* és *Pásztor* János is derekasan hozzájárultak az előadás sikeréhez. (→)

○ **A nagyváradi színház.** Nagyváradi új színházat, melyet »Szigligeti-színház«-nak nevezték el, ma nyitották meg nagy ünnepek között. A színház igazgatója *Somogyi* Károly, volt pécsi színigazgató s a társulat tagjai között vannak: *B* *Csik* Irén, *Benkő* Jolán, *Forray* Ferike, *Kovács* Mariska, *Órley* Flóra, *Somogyiné* *Nagy* Julia, *Szohner* Olga; továbbá *Balla* Kálmán, *Bognár* János, *Bércy* Cyula, *Erdélyi* Miklós, *Könyves* Jenő, *Peterdy* Sándor és *Perényi* József, a pécsieknek mind régi jó ismerősei.

○ **„Magyar Munka“** címen okt. 1-étől komoly közgazdasági s társadalmi politikai folyóirat indult meg *Gerő* Ernő iróársunk szerkesztése mellett. Az új lap üdvös feladatot vállalt magára: a magyar ipar fellendítésén kívül küzdeni a munka megbecsüléséért s a munkanélküliség elleni társadalmi akció ügyének előbbreviteléért; erre annyival is inkább szükségünk van, mert nálunk e nagyfotosságu kérdés még csecsemőkorát éli; a külföldnek e tekintetben nagyon háta mögött állunk. Ezeknek a magasztos érdekeknek szószólója leszen a »Magyar Munka«, melynek első száma gazdag tartalommal jelent meg. Aktuális cikkek vannak benne a munkanélküliségről, kisiparosokról, áliparokról, Amerikába való kivándorlásról, munkásszövetkezetekről s több fontos közgazdasági intézményről. Minden hazafias magyar méltó pártfogására érdemes a *Magyar Munka*, melynek előfizetési ára mesés olcsó: egész évre két (2) korona. Szerkesztősége Budapest, VII. Erzsébet-körut 18. sz. a. van.

Törvénykezés.

§ **A fizetés napján.** Vörös betűkkel kellene mindazon napokat a kalendáriumba iktatni, melyeken az emberek fizetést kapnak, mert hát az a nap valóságos örömműnep, ha mindjárt nagy péntekre esik is. Ezen a nézetten volt négy hidasdi bányász is, kik 1899. év augusztus hó 14 én kaptak pénzt munkájukért. Az örömműnepet méltó módon akarván megülni, egyenesen a hidasdi korcsmába irányozták lépteiket s odaérvén iszogattak késő éjfélig. Elég idejük volt ahhoz, hogy berugjanak. Meg is cselekedtek. Éjfélkor jónak látták hazamenni. *Derner* János azonban és *Huffnagel* Konrád annyira be voltak rugva, hogy *Schulteisz* Konrádba voltak kénytelenek kapaszkodni, a ki

hűségesen vezette is őket, már a hogy ereje engedte. *Pinkel* Henrik, a ki négyük közt a legjózanabb volt, hátulról követte társát s azzal szórakozott, hogy hol az egyiket, hol a másikat lökte meg, mely lökéstől mindhárman elesetek. E tréfát *Pinkel* háromszor megismételte. A három másik megunta a mókázást s az ellen erőiesen tiltakozott is. A perpatvar vége veszekedés lett, melynek hevében *Pinkel* Henrik beleharapott *Schulteisz* Konrád nyakába s kerekelt oldott, de csakhamar egy karóval ismét visszatért. *Schulteisz* megijedt s futva menekült lakásába, a hová *Pinkel* követte őt a karóval. *Schulteisz* ezt látva szintén karót ragadott s azzal *Pinkel* Henriket úgy vágta fejbe, hogy kilocscsant annak az agyveleje, minek következtében *Pinkel* hét hétig beteg volt s azonkívül elvesztette hallását s észbeli képessége is csökkent, szóval munkaképtelenné vált. Ezért a pécsi kir. törvényszék *Schulteisz* Konrádot súlyos testi sértés büntetésében mondta ki bűnösnek s ennek fejében őt hathavi börtönre ítélte, mi ellen úgy a vádlott, mint a kir. ügyész felebezéssel éltek.

§ **Sorozás után.** A folyó évi április hó 26-án sorozták Pécsen *Gábelics* József helybeli huszonegyéves kőmives legényt. Nem vált be. E fölötti örömeben néhány társával aztán sörözni kezdtek. Először poharakkal hozatták az árpalevet, később hordószámra. Ki sem kételkedhetik aztán, hogy *Gábelics* József leitta magát. A sörrel aztán virtust is szopott magába. Egy baltát ragaótt s a Kis-Rókus utcában fenyegető módon hadonázott a vesélyes szerszámmal, minden szembejövőnek egy-egy vágást ígérve. *Máté* Mihály, pécsi rendőr felszólította, hogy adja át neki a baltát s mikor a részeg legény nem engedelmkedett a felhívásnak, ki akarta csavarni azt a kezéből, De ez nem ment könnyen, ugyannyira, hogy két ember segítsége kellett ahhoz, hogy *Gábelics* értelmetlenül tegyék. A huza-vona közben *Máté* Mihály rendőr jelentéktelen vágást is kapott a kezén. A pécsi kir. törvényszék *Gábelics* Józsefet hatóság elleni erőszakért nyolc napi fogházra ítélte jogerősen.

§ **A sásdi fogház.** Végrevalahára felépül a sásdi járás-bírósági fogház, a mely jelenleg olyan, hogy csak az a rab nem szokik meg belőle, a ki nem akar. Sok tárgyalás után végre elhatározott dolog a fogház új-építése s e célra az igazságügyminiszterium jövőévi költségvetésébe fel is van véve a fedezet.

§ **A kinek méh-baja van.** Egy előkelő pécsi ügyvédhez beállított ma egy falusi ember. Rándított egyet-kettőt a ködmönén, aztán így adta fel a szót:

— Instálom szeretettel, ügyvéd ur, méh-bajom van!

Az ügyvéd, a ki aktái között elmerülve dolgozott, alig pillantott fel, úgy felelte neki vissza:

— Eltévészette az utat, menjen orvoshoz.

Az ember azonban nem tágitott s bizonykodott, hogy az ő méh-baját nem orvos reparálja meg, hanem ügyvéd. Nagyobb bizonyosság okáért előhuzott a lajblai alól egy kék irást, a melyről aztán leolvasta az ügyvéd, hogy különös kliense — méheket lopott s így származott a méh-baja.

§ **Csődök.** Az eszéki törvényszék *Dugacski* Sándor, eszéki bejegyzett kereskedő és *Kerschner* Ignác, nasicei lakos ellen a csődöt elrendelte

§ **Adler Sándor szabad lábbon.** Bizonyára ismeretes még olvasóink előtt *Adler* Sándor mohácsi vaskereskedő neve. *Adler* Sándor annak idején csődbe került s ekkor kitünt, hogy nemcsak hamis bukás terheli, hanem sikkasztás, okirathamisítás stb. büntetésében is bűnös, a miért a pécsi kir. törvényszék fegyházra ítélte. Büntetésének kitöltésére a soproni fegyházba vitték. Mint értesülünk, *Adler* Sándor a soproni fegyházban

oly példásan viselte magát, hogy feltételeesen szabad lábra helyezték, elengedvén neki a még hátralevő ötnegyed évét.

Folyószám 18. Idénybérlet 18. Páros bérlet.

Nemzeti színház.

Ma, kedden, október 16-án.

Rigoletto.

Verdi nagy operája.

Személyek:

Mantua hercege	Kozma Pista
Rigoletto	Mezei Andor
Gilda	Csurgay A.
Sparafuciló	Német J.
Magdolna	Szirmay O.
Giovanna	N. Takács J.
Monterone	Kóhalmi

Holnapután, szerdán, október 17-én.

Eleven ördög.

Operette 3 felvonásban.

Csütörtök és péntek: Az »Uránia« magyar tudományos színház előadásai.

Szombat: d. u. »Uránia« előadás, este: Szultán.

Tanügy.

(Adomány egy iskolára. Kaposvárról jelentik: Somogyvármegye közigazgatási bizottságának ülésén Jankovich Besán Gyula öregiaki nagybirtokosnak köszönetet és elismerést szavaztak, a miért a kisberényi római katolikus iskola építésének költségeire 2000 koronát ajándékozott.

Közgazdaság.

□ A kir. iparfelügyelők új szolgálati beosztása. A kereskedelmi miniszter összeállította a kir. iparfelügyelők új szolgálati beosztását. Az új beosztás szerint a főfelügyeletet Magyarits Ágost kir. iparfelügyelő teljesíti. A VII. kerületbe Esztergom, Győr, Veszprém, Komáromvármegyék és Győr, Komárom városok, Baranya, Somogy, Tolna vármegyék és Pécs, Fiume városok, Fehérvármegye és Székesfehérvár város osztattak be; a felügyeletet teljesíti Hlavács Kornél, kir. iparfelügyelő és Kozmann György, szakközeg.

□ Patkolási tanfolyam. Darányi földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy Kaposvárott patkolási tanfolyamot rendezzenek. A tanfolyamon, melyet most fejeztek be, a jobb növendékeket a záróvizsgálat alkalmával a miniszter rendeletére jutalomdíjban részesítették. Ennek a tanfolyamnak az volt a célja, hogy az okszerű lópatkolásban jártas kovácsok aljának a lótartó közönség rendelkezésére.

□ A gerjени rév. A kereskedelmi miniszter engedélyt adott a gerjени ev. ref. egyháznak és Foktű községnek arra, hogy az 1890. évi I. t.-cikk 93. §-a értelmében engedélyezett vámszedés, illetve megállapított vámszabályzat életbe lépté napjától számított egymás után következő 6 éven át vámszedési jogot gyakorolhassanak, s annak érvényesítésénél a következő vámdíjakat szedhessék: 1. Egy gyalog személy után 4 fillér. 2. Egy gyalog személy után kézen, fejen, vagy háton vitt teherrel 6 fill. 3. Egy darab jub, sertés, vagy kecske után 4 fill. 4. Egy darab ló, vagy szarvasmarha után, akár befogva, akár szabadon hajtva 10 fill. 5. Egy kétkerekű üres taliga után, fogat nélkül 4 fill. 6. Egy kétkerekű terhes taliga után, fogat nélkül 8 fill. 7. Egy üres kocsi, vagy üres szekér után 10 fill. 8. Egy terhes kocsi, vagy terhes szekér után 20 fill. 9. Egy vadégoldalra rakott terhes kocsi vagy szekér után 40 fill. 10. Egy üres hordó után, ha nem kocsin, vagy szekéren szállítatik, bármily terjedelmű legyen is 4 fill.

11. Teli hordó után, ha nem kocsin, vagy szekéren szállítatik, hektoliterenként 12 fillér.

□ A vetések állása. A földmívelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint szeptember második felében állandóan száraz és az őszi évszakhoz képest szokatlanul meleg időjárás uralkodott, a mely a még mezőn levő termények beérést és betakarítását előmozdította, de az őszi szántás-vetés munkálatait a talaj kiszáradása és megkeményedése folytán az egész országban megnehezíti és több vidéken teljesen akadályozza. Az egerek és rovarok elszaporodásának is kedvezett az idő. Kártételüket több vidékről jelentékenyen jelzik. Az őszi gabonafélék vetése lassan halad, a korábban vetett rozs jól kelt és helyenkint szépen bokrosodott, de a későbbi vetésű, valamint az őszi árpa kelése hiányos, részint a száraz talajban kellenül hever. Ugy az eddigi vetésekre, valamint további szántás-vetési munkálatokhoz eső volna kívánatos. A repcevetések közül csak a korábbiak keltek jól, ezeket is a nagy számmal fellépett hernyók károsítják. A kukorica-vetések a száraz, meleg időjárás következtében nagyrészt beértek. Törését az ország több vidékén már bevégezték, csekélyebb kivételektől eltekintve, általában kielégítő eredménnyel. A kertivetemények, káposztafélék és hüvelyesek jórészt betakarították. Az eső hiányát és hernyók pusztítását utóbb nagyon nyílették a köles és tatárka. A köles többnyire közepesen fizetett, de néhol varakozáson alul maradt. A tatárka jól érik. Len és kender kikészítő munkáit nagyrészt bevégezték. A termés mennyisége közepes, minőségét általában dicsérik. A dohányt letörték, szárításához az időjárás kedvező. A cukor- és takarmányrépa kiszedése jól halad és helyenkint befejezték. Termése az eső hiánya miatt mennyiségre nézve bár nem felelt meg a hozzáfűzött reményeknek, minősége azonban igen jó, cukortartalma bőseges. A takarmányrépa a szárazságtól több helyen aprók maradtak. Mesterséges takarmányok. A még betakarítatlan takarmányrépaféléket nagyrészt betakarították. A magherét csépelik, több helyütt az apion kártétele mellett nem sikerült. Rét és legelő. A rétek sarjatermése gyenge, de jó minőségű. A legelők fűnövése stagnál. A szőlők érését az ország több vidékén elvégezték. Az eredmény jó minőség mellett általában gyenge. Az oidium miatt helyenkint a minőséggel sincsenek megelégedve. A gyümölcs termés gyenge. Az őszi fajtákat részint szedik, részint már le is szedték.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 14-én. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A tisztelt Ház mai ülésén Tallián Béla elnök, Matuska Péter előadó polemikuszársava után Hegedűs Sándor, kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a javaslatra a vidéki városok kereskedelme és ipara érdekében volt szükség. Nem engedhető meg a további visszaélés százezer magánfogyasztóval szemben. A liberalizmust összezavarni nem lehet. Viszont tiltakozik ellene, hogy a kereskedőket osztályharcra vezesse. Az ország és főváros csak úgy fejlődhetik, ha a vidék jólétben van. Zajos helyeslés után a javaslatot Mezei Mór kivételével az egész Ház elfogadta általánosságban.

A részleteknél Barabás Béla és Mezei Mór nyújtottak be módosításokat.

Hegedűs Sándor, kereskedelmi miniszter, csak Barabás módosítását fogadta el.

Feilitz Arthur előadó javaslata szerint elfogadták ezután a javaslatot.

Ezután mentelmi ügyeket tárgyaltak. A párbajozó képviselőket kiadták; a becsületsértéssel vádolt Hock Jánost, Hentaller Lajost és Pichler Győzöt nem adták ki.

Széll Kálmán miniszterelnök javaslata folytán csütörtökig nem lesz ülés, akkor állapítják meg a Ház munkarendjét.

Szerkesztői üzenet.

O. G. (Szalánta.) Szives figyelmét köszönjük, de a fővárosi tudósítónk megelőzte.

TÁVIRATOK.

— A király itthon. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Gödöllőről Ő Felsőge vasárnap délután Issaszegre ment vadászni. Ma hétfőn nem ment Budapestre és így kihallgatás nem is volt. Újabb intézkedések szerint a király egész itteni tartózkodása alatt nem megy Budapestre s az egész időt Gödöllőn a vadászatnak szenteli.

— Erkel Sándor halála. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Erkel Sándor a m. kir. opera főzeneigazgatója tegnap reggel Békés Csabán szívszélhűdés következtében meghalt. Rokonsinál időzött Csabán, a hol napok óta betegen feküdt.

— Tifuszban elhalt tábornok. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Popp, gyalogsági tábornok, várlelőhely, Münchenben tifuszban meghalt.

— Egy szolgabíró halála. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Zimmermann Márton szolgabíró Új-Egyházáról Budapestre érkezve, a csömöri-uton hirtelen rosszul lett és meghalt.

— A boerok alkonya. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Egy angol ezred Frankfortnál meglepte a boerokat és szétverte. A boerok nagy veszteséget szenvedtek.

— A khinai háború. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Li-Hung-Csang f. hó 12-én Pekingbe érkezett. Tientsinben a csapatok között a vérhas pusztit. Waldersee gróf Pekingbe teszi át a főhadiszállást.

Waldersee gróf ma reggel törzskarával Tientsinből Pekingbe indult.

— Elhunyt képviselő. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Muser Balázs tartománygyűlési képviselő tegnap este szélhűdés következtében Meranban meghalt.

— A Zion-egylet ünnepe. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A Zion-egyletnek tegnap ünnepe volt. Kiosztották az egylet által az ezredéves jubileum alkalmából tett alapítvány kamatait, az egylet tagjainak a középiskolákba járó és ott legjobb osztályzatot nyert gyermekei között. Az ünnepség az egylet dísztermében folyt le, nagy és előkelő közönség jelenlétében. A vendégeket Schlesinger Ignác, a Zion egylet elnöke fogadta az igazgatóság élén. Spanberger Alajos igazgató megnyitó beszéde után Tenczer Pál ecsetelte az egyesület jótékony működését. Ezután az okmányokat és pénzbeli jutalmakat osztották ki. 72 folyamodó közül 42 kapott oklevelet és pénzbeli ajándékot. Egy fiú, meg egy leány mondott szép beszédet, Isten áldását kérve az egylet vezetőségére. Radocsa János orsz. képviselő beszédében örömeinek adott kifejezést a megizmosodott egylet áldásos működése felett. Kiemelte, hogy ez az egylet immár az első helyet foglalja el jótékony intézeteink között. Spanberger zárószavai után a szép ünnepség Schlesinger Ignác elnök elterelésével ért véget.

— Walter Crane Budapesten. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A világ-

hirő angol művész, *Walter Crane* tegnap családjával együtt a népszínházban volt és megnézte *Blaha Lujza* asszonyt az „*A mit az erdő mesél*” népszínházban. A művészt *Strobl* Alajos tanár remek kivitelű Petőfi-szoborral lepte meg.

— **Elhunyt szenátor.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Párisban *Inigne* gróf szenátor tegnap este meghalt.

— **Végrehajtók közgyűlése.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A magyarországi bírósági végrehajtók országos egyesülete vasárnap délelőtt 9 órakor tartotta rendkívüli közgyűlését a Metropole-szálloda egyik termében. A közgyűlésen alig jelentek meg huszán s feltűnt, hogy a budapesti kir. végrehajtók közül mindössze 2-3 man vettek részt. A rendkívüli közgyűlés egybehívására az szolgáltatott okot, hogy az egyesület eddigi vezetője absolute semmit sem törődött az egyesület dolgaival. Hiába hozott a közgyűlés határozatokat, a vezetőség ezeket sohasem hajtotta végre. Ily körülmények között az egyesület vidéki tagjai erélyes akciót indítottak, a melynek meg is lett az eredménye, a mennyiben a vezetőség élén *Fabián Ferenc* elnök lehözött. A mai rendkívüli közgyűlés első tárgyát az egyesületi elnök választása képezte. Elnökké választották *Radnóti Adolf* segesvári kir. végrehajtót, titkárrá pedig *Somlós V. Ignác* nagyszőlősi végrehajtót. A további tárgyalások, illetve tanácsozások folyamán a rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy az egyesület székhelye azuttal mindig az elnök lakhelyén lesz, továbbá, hogy a választmányi ügyek kérdései körzésekkel intézletnek el. Ezen határozatok értelmében az alapszabályokat is megváltoztatták.

— **Haláloszás.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Rótsér Imre*, az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár nyug. vezérigazgatója, tegnap délelőtt 10 órakor hosszas szenvedés után meghalt egy budai gyógyintézetben. A holttestet ma délután az elhunytnak árkosai birtokára szállították, a hol holnap temetik el.

— **Halálos elgázolás.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Neubauer Ilona* hatosztendős iskolásleányt tegnap délelőtt Budapesten a Rózsa-utca 59. számú ház előtt egy parasztszekér agyongázolta. Holttestét az orvostani intézetbe szállították.

— **Hirtelen halál.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Korda Kázmér* munkás tegnap délután Budapesten az Ujtéglagyárban hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Holttestét, a halál okának megállapítása céljából, az orvostani intézetbe vitték.

— **Tűz az asztalosműhelyben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Oberlender Ferenc* asztalosmesternek Budapesten az Akácfa utca 36. sz. a. levő asztalosműhelyében tűz ütött ki, melyet azonban a házbeliiek hamarosan eloltottak, s így a kár jelentéktelen. A tüzet valószínűleg az enyvolvasztó kályhából kipattant szikra idézte elő, lángra lobbantva az ott felhalmozott forgácsot.

— **Az iszákosság vége.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Keresi Mihály* csabai születésű 34 éves napszámost Budapesten tegnap tul ittasan bevitték a IV. ker. kaptányságra. Annyira részeg volt, hogy saját érdekében ott tartották, mert lakását sem tudta megmondani. Reggel felé kijózanodott, de beszéd helyett csak egyes hangokat tudott kiejteni — elvesztette beszédképességét, a eszméletlenül esett össze. A rendőrorvos megvizsgálta, de semmi külsérülést nem talált rajta, mégis beszállította a Bókus-kórházba. Valószínű, hogy a nagy mennyiségű italnak lett betege.

— **As angol választások.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Londonból írják: A liberálisok még egy mandátumot nyertek, így most nekik is 35 nyert mandátumok van, mint a kormánynak.

— **Kitüntetett szláv nyelvész.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Ujvidékről írják, hogy *Asbóth* Oszkárt egyetemi szláv nyelvészt a szerb „*Matica*” tiszteletbeli tagjának választotta. A „*Matica*” elnöke, *Hadssics* Antal, erről *Asbóth*ot magyar levélben értesítette.

tette. Az előtt *Gyulai Pált* és *Szász Károlyt* tisztelte meg ily módon a hazai szerbeknek ez a kiváló hazafias érzelmi irodalmi társasága.

— **Az elhagyott szerető bosszúja.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Sumianszky Mihály* 38 éves napszámos Budapesten 12 éven át közös háztartást folytatott *Kissel Zsuzsanna* napszámosnővel. Történt a napokban, hogy alaposan összevesztek egymással s az asszony *Pákozdi József* 48 éves napszámoshoz költözött, a ki a Vízafogón, a Viktoria gőzmalom közelében egy fabódében lakik. *Sumianszky* sehogy sem tudott beletnyugodni sorsába s magához véve feleségét, elment *Pákozdi*hoz. Este volt már, s a deszkajón nem mehetett az udvarra, átvetette tehát magát a palankon. A zajra előjött ellenlábasa, a kit azután úgy fejbe vágott a feleségével, hogy az vértől borítva összeesett. A bosszúálló ember erre elmenekült, *Pákozdi* pedig súlyos sebével beszállították a Rókus-kórházba.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Figyelmeztetés!

Mindazokat, kik fiammal **Horváth Bélával** bármi összeköttetésben vannak vagy a jövőben lépnek, úgy semminemű készpénz, vagy áru adósságait, ha mindjárt cégom stambul lenyomásával utalványt előterjesztene is, melyeket a saját, vagy az én nevemben eszközöl

kifizetni nem fogom

Horváth Pál,

catt- és lánckészítő Pécsen.

Pártoljuk a helyi ipart!

A következő cégeket ajánljuk a t. közönség figyelmébe:

Ekszerész- és óras ipar.

ENGESZER Miklós Pécsen, Király-utca 6. Óras, ékszerész és ezüst-árak kereskedése és raktára.

WALLA Ferenc Pécsen, Kossuth Lajos-utca 4. sz. Óras és aranyműves.

Fűszer- és gyarmatáru-kereskedés.

KERDL Lajos ezelőtt Berec Károly fűszer, bor, tea, rum, ásványviz- és csemege-kereskedése Pécsen, Király-utca 6. szám.

LEHNER Béla fűszer-, liszt-, gyarmat-, gyógyviz- és terménykereskedése Pécsen, Szigeti-országút 2. sz. A „Korona”-szálloda sarkán.

Fényképészet.

MARTON István fényképész Pécsen. Műterem Ferenciek-utca 21.

Bádigos ipar.

ROMEISZ György Pécsen. Bádigos-üzlet és vízvezeték berendezési vállalat. Kossuth Lajos-utca 7. sz. Műhely: Sörház-utca 2.

Divat- és rövidáru.

ANGYAL Samu Pécsen, Király-utca 3. (Hajó szálloda) Legolcsóbb bevásárlási forrás uri-, női-, divat- és rövidáru szakban.

LEGUJABB látkepes levelezőlapok, rövid-, diszmut-, norinbergi és rőfös-árak legolcsóbban a Fecakénél. Schwarz Zsigmond Pécs, Király-utca 47.

Kőfaragó ipar.

SIREMLÉKEK a legnagyobb választékban és a legolcsóbb árak mellett csakis *Vogl János*nál kaphatók. Pécsen, vásártér.

Ruházati ipar.

WINTER Károly Pécsen, Király-utca 2/1. Éri dísz szabó.

KESZ férfi ruha-áru. Legolcsóbb bevásárlási árak. „Első bécsi férfi- és gyermekruha-raktár” cég. Pécsen, Király-utca, városház-épület.

Vízvezeték-szerelők.

ROMEISZ és Mestríts Pécs, Sörház-utca.

Kefekötő ipar.

HOLECSEK Péter kefe- és ecset-készítő. Király-utca 26. sz.

Élelmezés.

COPF János sütődéje Pécsen, Kossuth Lajos-u. 18.

DONNER József lisztkereskedő Pécsen, Kossuth Lajos-utca 10.

Lakatos ipar.

MESTRITS Jenő Pécsen, Király-utca 38. Épület- és mülakatos. Specialista rácsmunkákban.

Mulatóhelyek.

AZ „*OTHON*” kávéházban minden vasárnap és csütörtökön katonazene. Hétfőn, szerdán és pénteken ifj. Kórodi Gyula, kedden és szombaton Rác Gusztó és Somogyi Zsigmond zenekara működik.

BEDŐ-kávéházban és a Secessió sörözőben naponként Rác Gusztó és Farkas Sándor zeneestélye.

ROYAL kávéházban minden kedden, szombaton és vasárnap cigányzene.

DOLLINGER András. Hétféjedelem szálloda. Minden csütörtökön és vasárnap cigányzene.

Diszkertészet.

NOWOTARSKY A. és fia kertészetében Pécsen, Munkácsy-utca 20. Izléses virágkötészet, legnemesebb gyümölcsfák, legjobb veteménymagvak.

Asztalos ipar.

DINESZ György épület- és bútor-asztalos Pécsen, Kossuth Lajos-u. 11. Ugyanott butorraktár.

STEINER Gyula épület- és bútorasztalos Teréz-utca 10. sz. Szolid munka. Olcsó árak.

Kárpitos és díszítő.

LEDERER M. jó hírnevű és szolid kárpitos üzletben szereshető csak be legjobban a legdivatosabb kárpitos munka.

Házhelyek.

SZEP háztelkek Alsó malom-utca 7. sz. alatt eladó. Bövebbet Munkácsy-utca 20. sz. alatt.